

UOT 37.01

Türkan Vahid qızı Əlizadə
fəlsəfə doktoru proqramı üzrə doktorant
Azərbaycan Respublikasının Təhsil İnstitutu

FEYSBUK VASİTƏSİ İLƏ TƏLİM PROSESİNİN TƏŞKİLİ MƏSƏLƏLƏRİ

Тюркан Вахид гызы Ализаде
докторант по программе доктора философии
Институт Образования Азербайджанской Республики

ВОПРОСЫ ОРГАНИЗАЦИИ ОБУЧЕНИЯ ПОСРЕДСТВОМ FACEBOOK

Turkan Vahid Alizade
doctorial student in the program of doctor of philosophy
Institutet of Education of the Republic of Azerbaijan

ISSUES OF THE ORGANIZATION OF THE LEARNING PROCESS THROUGH FACEBOOK

Xülasə. Son zamanlarda getdikcə daha çox elm və təhsil sahəsində sosial şəbəkələr əmələ gəlir. Təhsil və inkişaf sahəsində sözü gedən vasitələrdən biri də 2.7 milyarddan çox istifadəçi sayına malik olan Feysbuk sosial şəbəkəsidir. Feysbuk sosial şəbəkəsinin gənclər arasında populyarlığından istifadə edib onu təhsil aləti kimi istifadə etmək olar. Bu saytın əhəmiyyətini və geniş yayılmasını nəzərə alaraq, sosial şəbəkələrdən, xüsusən də Feysbukdan maarifləndirmə məqsədi ilə istifadənin vacibliyini nəzərə almaq vacibdir. Bu strategiya gənclər arasında çox geniş istifadə olunur və təhsil müəssisələri tərəfindən də tədris və tədrisə dəstək olmaq üçün istifadə olunmasında maraqlı olmalıdırlar.

Açar sözlər: *feysbuk, təhsil, tələbə, müəllim, sosial şəbəkələr*

Резюме. В последнее время появляется все больше социальных сетей в сфере науки и образования. Одним из таких средств в области образования и развития является американская социальная сеть Facebook, у которой более 2,7 миллиарда пользователей. Воспользовавшись популярностью социальной сети Facebook среди молодежи, ее можно использовать в качестве образовательного средства. Учитывая важность и широкое использование этого сайта, важно учитывать важность использования социальных сетей, особенно Facebook, в образовательных целях. Эта стратегия широко используется среди молодежи и должна заинтересовать образовательные учреждения, поскольку они могут использовать ее для поддержки преподавания и обучения.

Ключевые слова: *facebook, образование, студент, учитель, социальные сети*

Summary. Recently, more and more social networks are emerging in the field of science and education. One such tool in the field of education and development is the US social network Facebook, which has more than 2.7 billion users. Taking advantage of the popularity of the social network Facebook among young people, it can be used as an educational tool. Given the importance and widespread use of this site, it is important to consider the importance of using social networks, especially Facebook, for educational purposes. This strategy is widely used among young people and should be of interest to educational institutions in using it to support teaching and learning.

Key words: *facebook, education, student, teacher, social networks*

XXI əsrdə elm və kommunikasiya texnologiyalarındakı inkişaf daha da artmışdır. Bu, rəqəmsal məhsullara və alətlərə olan tələbin də

artmasına səbəb oldu. Bu da öz növbəsində, təhsil sisteminə təsir göstərmişdir. Web 2.0 ilə tələbələrə məlumatlılığını, tutumlarını və bacarıq-

larını yaxşılaşdırmaq üçün fərqli tətbiqetmələr hazırlanmışdır [1, s. 19].

Web 2.0 ixtirası ilə bir neçə sosial şəbəkə veb saytları quruldu. Ən populyar sosial şəbəkə saytlarından biri Feysbukdur. Feysbuk, insanların dostları ilə ünsiyyət qurmasına və bir-birləri ilə məlumat paylaşmasına imkan verən bir veb saytdır. 4 fevral 2004-cü ildə Feysbuk Harvard universitetinin tələbəsi Mark Zuckerberg tərəfindən yaradıldı və ilk olaraq Harvard Universiteti tələbələrini istifadəsinə açıldı. Feysbuk, rəsmi sahifəsində (facebook.com) bildirildiyi kimi, insanların məlumatlarını bölüşməsinə, dostları, ailəsi və başqaları ilə daha təsirli ünsiyyət qurmasına kömək edən bir sosial yardım proqramıdır. 2006-cı ildən bəri dünyanın hər yerində insanları cəlb etməyə başladı və bütün dünya Feysbukun fəal iştirakçısına çevrildi. [2, s. 69]. Twitter, MySpace və Friendster kimi bir çox sosial şəbəkə veb saytları olmasına baxmayaraq, Feysbuk daha çox ali məktəb tələbələri tərəfindən təhsil məqsədləri üçün istifadə olunur. Feysbuk yalnız ən məşhur sosial şəbəkələrdən deyil, dünyanın ən populyar ikinci saytıdır və 2013-cü ildə ilk 100 öyrənmə vasitəsi arasında doqquzuncu yerdə idi. Məsələn, Amerika Birləşmiş Ştatlarında Feysbuk istifadəçilərinin 90%-i dərəcə tələbəsidir [3, s. 1148].

Hal-hazırda Feysbukun 2.7 milyard aylıq aktiv istifadəçisi var [4]. Zuckerberg və daha çox istifadəçiyə xidmət göstərmək üçün çox çalışırlar və Feysbuku bu günə qədər inanılmaz dərəcədə inkişaf etdiriblər. Elə buna görə də Instagram (2012) və WhatsApp (2014) kimi platformaları birləşdirmişdir.

Feysbuk kimi texnologiyalar tələbə və tələbələrin hər zaman, hər yerdə ünsiyyət qurmasına və müəllimləri ilə qarşılıqlı əlaqə qurmasına kömək etmək üçün müasir tədris metodlarına daxil edilə bilər. Bu metod tələbə-müəllim münasibətlərinə müsbət təsir göstərir və birgə sinif fəaliyyətini artırır. Feysbuk kimi Web 2.0 texnologiyasının tədrisə inteqrasiyası tələbələrin yazı, oxu, dinləmə və danışmaq bacarıqlarını inkişaf etdirə bilər.

Feysbuk müəllimlər, tələbələr, valideynlər və idarəçilər üçün böyük potensial təklif edir. Bu qruplar platformanı istifadə edə, daha güclü, daha yaxşı ünsiyyət və daha yaxşı nəticələr əldə etmək üçün tədris və öyrənmənin inkişafına sər-

mayə qoya bilər. İstənilən fənn, mövzu ilə bağlı xüsusi bir qrup və ya sahifə yarada, tələbələrlə bu mövzular haqqında məlumat və fikir mübadiləsi apara bilərlər. Bu yolla tələbələr və gənclər Feysbukdan daha faydalı və təsirli istifadə yollarını öyrənə bilərlər [5, s. 207].

Feysbuk öyrənməyi təşviq edən və müəllim-tələbə münasibətlərini və qarşılıqlı əlaqələrini inkişaf etdirən bir mühit yaratdı. Sosial və mədəni məlumatlılığın inkişafı üçün yenilikçi bir yoldur. Ümumiyyətlə, Feysbuk kimi sosial şəbəkə saytları təhsil aləti kimi araşdırmağa dəyər.

Təhsildə Feysbukdan istifadə etməyin bir çox yolu ola bilər. Lakin, əsasən bölüşmək üçün nəzərdə tutulmuş bu sosial şəbəkədən istifadə etməyə başlamazdan əvvəl bəzi konkret məqamlara nəzər yetirmək vacibdir. Məsələn, sosial media və məxfilik problemləri kimi şeyləri başa düşmək, tələbələrimizin təhlükəsiz bir virtual məkana girməsini təmin etmək.

Feysbukun: 1) şəxsi maraqlara uyğun olan müxtəlif media məzmununa giriş imkanının olması;

2) istifadəçilər konstruktiv rəy, şərh və fikir mübadiləsi edə bildikləri üçün kollektiv dəstəyin gücləndirilməsi;

3) müvəqqəti, dil və məkan məhdudiyyətlərinin azaldılması kimi müsbət nəticələri əldə olundu [6, s. 137].

Niyə Feysbukdan təhsildə istifadə olunur və olunmalıdır? Bu suala cavab vermək üçün onun güclü tərəflərini xatırlaya bilərik:

- Dəbidir. Demək olar ki, hər bir tələbə Feysbuku tanıyır və əksəriyyəti bu saytdan istifadə edir;

- Müəyyən bir zaman və ya bir yerlə məhdudlaşmayan bir ünsiyyət və qarşılıqlı mühit kimi statusu vardır;

- Sadə, pulsuz və istifadəsi asandır;

- Tələbələrin aktiv və pozitiv iştirakını təşviq edir;

- Bir sıra fərqli tələbə yaş qrupları üçün uyğundur;

- Müəyyən bir zaman və ya bir yerlə məhdudlaşmayan bir ünsiyyət və qarşılıqlı əlaqə vasitəsidir.

Dərs prosesinin qurulmasında Feysbukun bəzi funksiyalarından istifadə etmək olar:

- səhifələrin yaradılması (Pages). Səhifələr müəssisələrin, markaların, təşkilatların və ictimaiyyətin

mai xadimlərin hekayələrini bölüşməsi və insanlarla əlaqə qurması üçündür. Biz təhsildə burdan istər bir təhsil ocağı, istər fakultə, istər qrup, istərsə də fənlər kimi yaratmaqda istifadə edə bilərik;

- feysbuk qrupunun yaradılması (Groups). Qruplar müəyyən insanlarla ortaq maraqlar bərdə əlaqə qurmaq üçün bir yerdir. Hər sahə üçün bir qrup yaratmaq olar. Təhsildə bunu fənlər kimi yaratmaq məqsədə uyğundur. Feysbukdakı qrupların məxfilik parametrləri var, buna görə müəllimlər məlumatlarını onlayn paylaşmaq üçün etibarlı bir yer olan sinifləri üçün bir Feysbuk qrupu yarada bilərlər. Bundan əlavə, bütün qrup üzvlərinin bir-birləri ilə dostluq etməsinə ehtiyac olmadan, məlumat və ünsiyyəti asanlıqla bölüşməyə imkan verən kiçik tələbə alt qrupları olan qruplar yaratmaq olar;

- tədbirlər (Events). Tədbir bölümü vasitəsilə dərslər cədvəlinin, iclasların yığılması;

- mesajlaşma. Mesajlaşma müəllimlə bir-başına ünsiyyəti təmin edir. Müəllimlər və tələbələr bir-birləri ilə Feysbuk vasitəsilə əlaqə quraraq məlumatları fərdi şəkil bölüşmək və daha yaxşı iş əlaqələrini təşviq etmək imkanı yaradırlar;

- multimediyaya paylaşımı. Multimedia yəni video, foto məzmunlu paylaşmaları bütün qruplar arasında asanlıqla paylaşmaq imkanı;

- canlı qoşulma (live). Canlı qoşulma ilə dərslərin izahı mümkündür;

- şərh və rəy bölümü. Bu bölümə müəllim və tələbələr mövzu ilə əlaqədar sual-cavab edə bilərlər;

- dəvət etmə (Invite). Tələbə və müəllimləri dərslərə, konfrans, təlimlərə, müzakirələrə dəvət etmək olar.

Feysbukda dərslərin qurulmasında istifadə olunan alətlər aşağıdakılardır:

- dərslər qrupu: müəllim dərslər deyəcəyi fənn üçün qrup yaradır və tələbələrə "dost" kimi o qrupa əlavə edir. Qrupu müəllim tələbələrlə ünsiyyət qurmaq, yeni dərslərin yerləşdirilməsi, sual-cavab, mesajlar göndərmək, müəyyən mövzuların müzakirəsi üçün istifadə olunur;

- dərslərin məzmununu haqqında məlumat (description): burada fənlə əlaqəli tədris proqramı, dərslər kitabları, əlavə ədəbiyyatlar, faydalı resurslar, təlimatçı ilə əlaqəli məlumatları və bəzi faydalı mənbələrə keçidlər yerləşdirilir;

- qrup tədbirləri: Feysbukda qrup tədbirləri bölməsində tələbə təqdimatları, seminarlar, səyahətlər, konfranslar və daha başqa tədbirləri elan etmək üçün, həftəlik tapşırıqlar, testlər və başqa qiymətləndirmələr elan etmək üçün də istifadə edilə bilər;

- tələbə qrupları: tələbələr özləri istənilən fənlər üçün bir sıra qruplar yaradıla bilər. Bu qrupların yaradılmasında məqsəd oxşar maraqları olan və ya birgə layihələr üzərində işləyən tələbələr üçün məlumat və faydalı material, təcrübə mübadiləsi, öz aralarında müzakirələrin aparılmasıdır. Adətən bu cür qruplar "qapalıdır", yəni qrup məzmununu yalnız qrup üzvləri tərəfindən əldə edilə bilər, bu da tələbələrin məxfiliyinin qorunmasına kömək edir;

- elan statusunun yeniləməsi (Event): bu bölmədə dərslər cədvəllərinin yerləşdirilməsi, müxtəlif növ tədbirlərin, təlimlərin, vebinarların və ya müəllim tərəfindən müəyyən tövsiyələrin elan olunması üçün istifadə olunur;

- qrup müzakirələri: bu funksiyadan müəllimlərin iştirakı ilə və ya iştirakı olmadan da tələbələr arasında fənn və ya fənnlərlə əlaqəli müəyyən mövzuları müzakirə etmək üçün istifadə edilə bilər;

- E-poçt: Feysbuk mesajları təlimatçı ilə fərdi və ya bir qrup tələbə arasında xüsusi ünsiyyət qurmağa imkan verir. Anında mesajlaşma, bildiriş xüsusiyyəti ilə mesaj göndərməyə və cavabları ənənəvi e-poçtlardan daha sürətli almağa kömək edə bilər;

- şərh, bəyənmə, sual vermə bölümü: müəllim müəyyən mövzusunun məzmununun keyfiyyətini qiymətləndirmək üçün tələbələrin rəylərini şərhləri və ya bu məzmunu "bəyənənlərin" sayını sayaraq ala bilər;

- məlumat paylaşımı: həm müəllim, həm də tələbələr əksər veb saytlarda mövcud olan "Feysbukda paylaş" xüsusiyyətindən istifadə edərək video, xəbər və ya məqalə kimi faydalı materialları paylaşa bilərlər.

Tələbələr üçün Feysbukdan təhsil aləti kimi istifadə edilməsinin bəzi müsbət tərəfləri var:

• Feysbuk hər bir tələbəyə dərslərdən kənar öz müəllimi ilə ünsiyyət qurmaq imkanı verir ki, bu da tələbələr müəllimin istədiyi zaman onun yanında olduğunu hiss etdikləri üçün aralarında daha sıx bir əlaqə qurmağa kömək edə bilər;

- Tələbələrin müəyyən bir mövzuda fikirləri fərqli ola bilər. Bu vəziyyətdə, qrupda hakim olmalıdır demokratiya ruhuna uyğun olaraq və ünsiyyəti artırmaq üçün müəllim Feysbuk tərəfindən verilən səsvermə xüsusiyyətindən istifadə edə bilər;

- Tələbələr müəyyən bir dərəcəyə aid bir şəkil, nəşr və ya videoya münasibət bildirməyə bilər. Bu xüsusiyyət müəllimin hazırlaya biləcəyi xüsusi təhsil məzmununun öyrənilməsinə müəyyənləşdirmək üçün istifadə edilə bilər;

- Feysbukda özünü inkişaf etdirmək, həm də tələbələrin maraqlarını əhatə etmək üçün faydalı bir vasitədir [7, s. 26];

- Feysbuk hər bir tələbə üçün asanlıqla bir səhifə yarada biləcəyi və məlumat mübadiləsi edə biləcəyi pulsuz ünsiyyət vasitəsidir;

- Tələbələr dünyanın hər yerindən müəyyən bir mövzu və ya mövzu ilə maraqlanan insanlarla dostluq edə və onlarla informasiya və təcrübə mübadiləsi edə bilərlər;

- Tələbələr və müəllim arasında ünsiyyəti asanlaşdıraraq, əhatə dairəsinin genişlənməsini təmin edir [8, s.7];

- İnformasiya mədəniyyətinin formalaşması və tələbələrin təhsil sahəsindəki son yeniliklər barədə təsəvvürləri genişlənir;

- Müəllimlə birbaşa ünsiyyət qurmaqdan çox utanan, çəkinən bəzi tələbələrə fikirlərini yazılı şəkildə təqdim etmək imkanı verir;

- Sınıf otaqlarına, universitet binalarına, alətlərə və digər tədris metodlarına xərcləri azaltmaqla yanaşı şəhər küçələrində trafik sıxlığını azaltmaqla və kağız istifadəsini və çapı azaltmaqla ətraf mühitin qorunmasını təşviq etməklə sosial və iqtisadi faydalar təqdim edir [9, s. 19];

- Fərqli mühitdən olan ziyalılarla, müəllimlərlə tələbələr arasında ünsiyyət və qarşılıqlı əlaqə tələbələrin bacarıqlarını inkişaf etməyə kömək edir, daha asan öyrənmə imkanları təmin edir, yaradıcı və fərqli üsullarla düşünməyə sövq edir [10, s. 505];

- Feysbuk tələbələrə təhlükəsizlik və məsuliyyət hissi verir;

- Tələbələr müəllimlərdən və ya yaşadığından müsbət rəy və ya təqdirəlayiq şərhlər aldıqda özünə inamı yaranır. [11, s. 193];

- Onlayn müzakirələr və mübahisələr tələbələrə müzakirə, tənqidi, inandırma və ümumi-

ləşdirmə bacarıqlarını inkişaf etdirməyə kömək edir;

- Feysbuk vasitəsilə öyrənmək xüsusi ehtiyacları olan və ya öyrənmə çətinliyi olan tələbələr üçün də böyük köməkçi ola bilər, çünki bu tələbələrin fərqli ehtiyaclarını qarşılayacaq müxtəlif ünsiyyət mühitləri və alətlər var;

- Tələbənin başa düşmədiyi, yaxud qoşula bilmədiyi dərsi təkrar-təkrar izləmək imkanının olması fasiləsiz təlimdə vacib şərtlərdəndir, Feysbuk bu kimi problemləri həll edir.

Müəllimlər üçün də Feysbukdan təhsil aləti kimi istifadə edilməsinin bəzi müsbət tərəfləri var:

- Hər dərstdən sonra müəllim Feysbukdan dərslər zamanı əlavə edə bilmədiyi şərhlər, qeydlər və ya icmallar əlavə edə bilər;

- Feysbuk müəllimin asanlıqla bir səhifə yarada biləcəyi və məlumat mübadiləsi edə biləcəyi pulsuz ünsiyyət vasitəsidir [12, s. 82];

- Müəllimlər dünyanın hər yerindən yaşayan tələbələrə ilə hər bir mövzunu müzakirə edə, tapşırıqlar verə və ya onlarla informasiya və təcrübə mübadiləsi edə bilərlər;

- Tələbəni tədris prosesində tərəfdaş kimi görmək;

- Sadəcə profillərinə baxmaq və ya Feysbukda şərhlərini oxumaqla tələbələr haqqında daha çox məlumat əldə etmək [13, s. 19];

- Müxtəlif yollarla və məhdud müəddətə vaxtı xaricində də fərqli vaxtlarda faydalı məlumatlar vermək;

- Tələbələrin nailiyyətlərini və əldə etdikləri bilikləri müxtəlif yollarla təhlil etmək və müqayisə etmək [14, s. 136];

- Tələbələrin ehtiyaclarından asılı olaraq müxtəlif pedaqoji yanaşmalar tətbiq etmək [15, s. 662];

- Müəllimlə tələbələr arasında daha yaxın münasibət qurmağa kömək edə biləcək fərqli sosial və psixoloji qarşılıqlı əlaqə bacarıqlarını tətbiq etmək [16, s. 163];

- Sosial şəbəkədəki fəal iştirakı ilə potensiala sahib tələbələrə müəyyən etmək;

- Müxtəlif təhsil fəaliyyətlərinin effektiv şəkildə həyata keçirilməsinə kömək edəcək zəruri texnoloji bacarıqlarını inkişaf etdirmək [17, s. 671];

- Tələbələrin və digər həmkarlarının rəy və şərhlərindən asılı olaraq tədris olunan mate-

rialı interaktiv şəkildə yeniləmək və təkmilləşdirmək;

- Elanlar və digər vacib məlumatları yerləşdirərək tələbələrə çatdırmaq;
- Asanlıqla əldə edilə bilən və daha sonra və ya digər sahələrdə yenidən istifadə oluna bilən bir zəngin inkişaf etdirmək;
- Təhsil və yol xərclərini azaltmaq;
- Həmkarları və valideynləri ilə asanlıqla əlaqə qurmaq və tədris prosesini yaxşılaşdırmağa kömək edə biləcək faydalı məlumatları bölüşmək.

Feysbukun ali təhsildə istifadəsinin ən faydalı hissəsi dostları və müəllimləri ilə əlaqə qurmaqdır [18, s. 6]. Tələbələrin təhsil məlumatlarını səmərəli mübadiləsi, akademik qrupların təşkili və şəxsiyyətlərarası əməkdaşlığı üçün ən çox Feysbuka dəyər verdikləri məlumdur [19, s. 444].

Feysbukdan istifadənin bəzi mənfi tərəfləri də var:

Müəllimlə qrupun tələbə üzvləri arasında səsli və vizual ünsiyyətin olmaması. Yalnız yazılı ünsiyyətlə məhdudlaşmaq bəzi tələbələrdə cansıxıcılıq vəziyyəti yarada və öyrənmə həvəslərini azalda bilər. Cavab prosesində koordinasiyanın olmaması, bəzilərində bəzi qarışıqlıq və anlaşılmazlığa səbəb ola bilər [20, s.3]. Bəzi tələbələrin diqqətini yayındıra biləcək kənar təsirlərin olması, məsələn, tələbənin öyrənmə prosesinə mane ola biləcək bəzi reklamların və ya bildiriş xəbərdarlıqlarının olması [21, s. 291]. Dialoq zamanı tələbələrin həqiqi şəxsiyyətini etibarlı şəkildə müəyyənləşdirməyin çətin ola

biləcəyi ehtimalı; bu, tələbələrin öyrənmə nəticələrinin səhv qiymətləndirilməsinə səbəb ola bilər [22, s. 256].

Tələbələrin kompüter qarşısında keçirdiyi saat sayının artırılması bəzi psixoloji və ya sosial problemlərə səbəb ola bilər.

Beləliklə, qeyd etmək lazımdır ki, hər bir sosial şəbəkə platforması, o cümlədən Feysbuk elanların paylaşılmasından canlı mühazirələrin keçirilməsinə qədər təhsildə istifadə üçün çox müxtəlif yollar təklif edir. Hər şeydən əvvəl, Feysbuk öyrənənlər və müəllimlər arasında daha rahat və birbaşa ünsiyyət vasitəsinə təqdim edir. Bundan başqa, Feysbuk elektron tədris üçün daha böyük imkanlar yaradır. Son zamanlar

Problemin aktuallığı. XXI əsrdə rəqəmsal məhsullara və alətlərə olan tələbatın artması təhsil sisteminə təsir göstərmişdir. Web 2.0 ilə tələbələrin məlumatlılığını, tutumlarını və bacarıqlarını yaxşılaşdırmaq üçün fərqli təbiiqetmələr hazırlanmışdır.

Ən populyar sosial şəbəkə saytlarından biri olan Feysbuk insanların dostları ilə ünsiyyət qurmasına və bir-birləri ilə məlumat paylaşmasına imkan verməklə yanaşı təhsil müəssisələri tərəfindən də tədris və tədrisə dəstək olmaq üçün imkanları var.

Problemin elmi əhəmiyyəti. Məsafədən işləmək və distant dərslər getdikcə daha geniş yayıldığından sosial şəbəkələrin, eləcə də Feysbukun təhsildə istifadəsi tələbələrə, müəllimlərə gələcək iş fəaliyyətində bu baxımdan da yardımçı ola bilər.

Problemin praktiki əhəmiyyəti. Məqalədə oxuculara təqdim olunan materiallardan ali məktəb və ümumtəhsil məktəblərinin müəllim və tələbələri istifadə edə bilər.

Ədəbiyyat:

1. Martin, A. Digital Literacies for Learning / A. Martin. -London: Facet, -2006. -228 p.
2. Sheldon, P. The relationship between unwillingness-to-communicate and students' Facebook use // - Boston: Journal of Media Psychology, -2008. №20(2), -p. 67–75
3. Ellison, N. B., Steinfield, C., Lampe, C. The benefits of Facebook "Friends": Social capital and college students' use of online social network sites. // -Willey: Journal of Computer-Mediated Communication, -2007. №12(4), -p.1143–1168
4. Tankovska, H. Facebook: number of monthly active users worldwide 2008-2020: [Electronic resource]. -February 2, 2021. URL: <https://www.statista.com/statistics/264810/number-of-monthly-active-facebook-users-worldwide/#:~:text=With%20over%202.7%20billion%20monthly,the%20biggest%20social%20network%20worldwide>
5. Vassileva, J. Toward social learning environments // -Willey: IEEE transactions on learning technologies, -2008. №1(4), -p.199-214.
6. Klomsri, T., Grebäck, L., Tedre, M. Social media in everyday learning: How Facebook supports informal learning among young adults in South Africa // 13th Koli Calling International Conference on Computing Education Research, -Koli: -2013, -p. 135-144.

7. Kirlappos, I., Sasse, M.A. Security education against phishing: A modest proposal for a major rethink // - Davis: IEEE Security & Privacy, -2012. №10(2), -p.24-32.
8. Lee, B.G. Education, training and certification: disseminating COMSOC's technological assets / B.G. Lee, S. Bregni, C. Desmond [et al.] // IEEE Communications Magazine, -New York: -2011. №49(8), -pp.6-9.
9. Weinman, J. Hybrid cloud economics // -Wiley: IEEE Cloud Computing, -2016. №3(1), -pp.18-22.
10. Wang, Q. Using the Facebook group as a learning management system: An exploratory study / Q. Wang, H. L. Woo, C. L. Quek [et al.] // British Journal of Educational Technology, -London: -2012. №43(3), -p. 505-507.
11. Bosch, T.E. Using Online Social Networking for Teaching and Learning; Facebook Use at the University of Cape Town // -Centurion: Communication: South African J. for Communication Theory and Research, -2009. №35(2), -p. 185-200.
12. Manar, I.H. Facebook in Education: Students, Teachers, and Library Perspectives // -Kiev: Journal of Computing, -2012. №4, -p.78-86
13. Griffith, S. , Liyanage, L. An Introduction to the Potential of Social Networking Sites in Education // Proceedings of the Emerging Technologies Conference, -London: 2008. -pp. 18-21.
14. Roblyer, M.D. McDaniel, M., Webb, M. Findings on Facebook in Higher Education: A Comparison of College Faculty and Student Uses and Perceptions of Social Networking Sites // -New York: The Internet and Higher Education, -2010. №13, -p.134-140.
15. Hew, K.F. Students' and teachers' use of Facebook // -Quebec City: Computers in Human Behavior, -2011. №27(2), -p. 662-676.
16. Selwyn, N. Faceworking: Exploring Students' EducationRelated use of Facebook // -London: Learning, Media and Technology, -2009. №34(2), -p. 157-174.
17. Hew, K.F. Students' and teachers' use of Facebook // -Quebec City: Computers in Human Behavior, -2011. №27(2), -p. 662-676.
18. Hamid, S. Understanding students' perceptions of the benefits of online social networking use for teaching and learning / S. Hamid, J. Waycott, S. Kurnia [et al.] // The Internet and Higher Education, -New York: -2015. №26, -p.1-9
19. Manasijevic, D. Exploring students' purposes of usage and educational usage of Facebook / D. Manasijevic, D. Živkovic, S. Arsic [et al.] // -Quebec City: Computers in Human Behavior, -2016. №60, -p.441-450
20. Alhazmi, A., Abdul Rahman, A., Baloch, H. Conceptual model for the academic use of Social Networking Sites from student engagement perspective // IEEE Conference on e-Learning, e-Management and e-Services, -Melaka, Malaysia, -24 - 26 August 2015, -p.1-6.
21. Terrana, D., Augello, A., Pilato, G. Facebook Users Relationships Analysis Based on Sentiment Classification. Proceedings // IEEE International Conference on Semantic Computing, San Diego, CA, USA, -2014, -p.290-296.
22. Lin, K.M. Understanding undergraduates' information literacy from their Facebook usage // Advanced Learning Technologies (ICALT), - Athabasca: -12-15 July, -2015, -p. 256-257.

E-mail: turkan.alizade.92@mail.ru

Rəyçilər: *ped.ü.fəls.dok., dos. İ.B. Əhmədov,*

ped.ü.fəls.dok., dos. N.R. Abbasov

Redaksiyaya daxil olub: 30.08.2022.